

ความสัมพันธ์คานินิคลังระหว่างการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารกับความสุขในการทำงาน ของครูโรงเรียนสุนารีย์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา

The Canonical Relationship between the School Administrator's
Academic Management and the Teacher's Happiness
at Work in Sura Nari Witthaya School, Nakhon Ratchasima Province

ฉัตรชัย รอดแก้ว^{1,*} และสรรฤดี ดีปุ²
Chatchai Rodkaew^{1,*} and Sanrudee Deepu²

รับบทความ 1 กรกฎาคม 2564 แก้ไข 1 สิงหาคม 2564

ตอบรับ 9 สิงหาคม 2564

Received 1 July 2021 Revised 1 August 2021

Accepted 9 August 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และระดับความสุขในการทำงานของครูและ 2) ความสัมพันธ์คานินิคลังระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับความสุขในการทำงานของครู โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนสุนารีย์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 144 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และแบบสอบถามความสุขในการทำงานของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์คานินิคลัง

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความสุขในการทำงานของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) สหสัมพันธ์คานินิคลังระหว่างชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู มี 1 ฟังก์ชันที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คานินิคลังเท่ากับ .506 และมีความแปรปรวนร่วมกัน ร้อยละ 25.600 ซึ่งชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ทั้งการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการนิเทศการศึกษา มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อตัวแปรคานินิคลัง (U1) เท่ากับ -.936 -.913 -.735 และ -.725 ตามลำดับ ส่วนชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู ทั้งการติดต่อสัมพันธ์ ความสำเร็จในงานความรักในงาน และการเป็นที่ยอมรับ มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อตัวแปรคานินิคลัง (V1) เท่ากับ -.859 -.762 -.471 และ -.427 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์คานินิคลัง การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหาร ความสุขในการทำงาน ครู

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000
M.Ed. Student in Educational Administration, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000
Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

*Corresponding author, email: bearsbas@gmail.com

ABSTRACT

The research objectives were to study 1) the school administrator's academic management and the teacher's happiness at work, and 2) the canonical correlation between the school administrator's academic management and the teacher's happiness at work. The samples were 144 teachers in Sura Nari Witthaya School, Nakhon Ratchasima province who were selected by using simple random sampling. Research instruments were questionnaires on the school administrator's academic management questionnaire, and the teacher's happiness at work. The data were analyzed by mean, standard deviation, and canonical correlation.

The research results were 1) the school administrator's academic management was at a highest level, and the teacher's happiness at work was at a high level, and 2) the canonical correlation between the set of variables on the school administrator's academic management and the teacher's happiness at work had one function with statistical significance at the .01 levels, canonical correlation coefficient was at .506 and covariance was at 25.600. Also, the set of variables on the school administrator's academic management with the weight affecting canonical variables (U1) of curriculum administration, instruction management, measurement and evaluation, and educational supervision were at -.936, -.913, -.735, and -.725, respectively, plus the set of variables on the teacher's happiness at work with the weight affecting canonical variables (V1) of connection, work achievement, love of work, and recognition at -.859, -.762, -.471, and -.427, respectively.

Keywords: Canonical correlation, Academic management, Administrator, Happiness at work, Teacher

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะจัดการงานเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพ โดยที่งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนงานด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร การที่จะตรวจสอบว่าสถานศึกษาใด ผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานวิชาการ สามารถดูได้จากการศึกษาที่มีขอบเขตของงานวิชาการอย่างชัดเจน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน ครูมีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง

สามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามโครงการต่าง ๆ ได้อย่างดียิ่ง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารวิชาการเป็นการดำเนินงาน โดยผสมผสานทรัพยากร การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งการอบรมศีลธรรมจรรยาบรรณและความประพฤติของนักเรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ ความรู้รอบตัว ความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2554, น. 7) กิจกรรมการบริหารงานวิชาการจะเปลี่ยนแปลงไปตามสาระสำคัญของหลักสูตรและนโยบายการบริหารของหน่วยงานระดับกรม เช่น การเร่งรัดในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การเรียนการสอน การนิเทศ และการประเมินคุณภาพภายใน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา กิจกรรมเหล่านี้

นอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนแล้ว ยังส่งผลต่อการบริหารการศึกษาในระดับชาติอีกด้วย การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถจะเป็นผู้นำได้ในทุกเรื่อง ในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นต้องมีที่คณะครูที่ม่งาน หรือแม้แต่คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการบริหาร ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็นการวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบ และประเมินผล (จันทร์ณี สงวนนาม, 2553, น. 149) ทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เป้าหมายด้านผู้เรียน และเป้าหมายของการจัดการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติไปสู่ความสำเร็จ จึงต้องอาศัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและคณะครูซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นกำลังสำคัญในการนำนโยบายของผู้บริหารไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้เรียน และยกระดับคุณภาพการศึกษาและขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้นได้

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการซึ่งถือเป็นหัวใจของการบริหารงานสถานศึกษา ส่วนหนึ่งมาจากการที่คนในองค์กรมีความสุข เนื่องจากความสุขเป็นปัจจัยในการเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ลดความเครียดและความขัดแย้งในองค์กร ซึ่งช่วยให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับธรรมาธิปไตย (2553, น. 168) ที่กล่าวว่าความสุขในการทำงานเป็นที่ปรารถนาของคนทำงานในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ ผู้จัดการ และผู้บริหาร โดยคนที่ทำงานด้วยความสุขจะมีสมาธิและสามารถใช้ปัญญาในการทำงานที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่องาน ซึ่งมีการศึกษาระยะยาวถึงผลของความสุขต่อคุณภาพของงาน พบว่าคนที่มีความสุขในการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่องานสูง (Zelenski, Murphy & Jenkins, 2008, pp. 521-537)แต่อย่างไรก็ตามความสำเร็จและความสุขมีลักษณะส่งผลต่อกันและกัน และนักวิจัยศึกษา

ถึงผลของความสุข พบว่า คนที่มีความสุขจะประสบความสำเร็จในหลาย ๆ ด้านของชีวิต ทั้งชีวิตสมรส ความสัมพันธ์กับเพื่อนรายได้ผลการปฏิบัติงานและสุขภาพ (Lyubomirsky, King & Diener, 2005, pp. 111-131)สอดคล้องกับ เกวิน และเมสัน (Gavin & Mason, 2004) และ ออสวาลด์ โปรโต และสกรอย (Oswald, Proto & Sgroi, 2015) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขและผลิตผลของพนักงาน พบว่าพนักงานทั้งเพศหญิงและเพศชายที่มีระดับความสุขเพิ่มขึ้นจะมีผลิตผลมากขึ้น คนที่มีความสุขในการทำงานจะมีแรงจูงใจในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ความสุขของคนทำงาน คือพลังสำคัญที่เกื้อหนุนต่อความสำเร็จขององค์กร โดยองค์กรที่ดีต้องช่วยให้บุคลากรสามารถประเมิน ค้นพบสิ่งที่มีความสำคัญด้านในของชีวิตตนเอง แล้วแปรเปลี่ยนเป็นพลัง เพื่อแสดงศักยภาพออกมาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายเป็นองค์กรที่ยั่งยืนต่อไป ดังนั้นผู้บริหารองค์กรที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถทำให้คนในองค์กรรู้สึกมีความสุขที่ได้ทำงาน เพื่อคุณภาพงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อประสิทธิผลหรือการบรรลุเป้าหมายขององค์กร (จุฑามาศ พิษณุสุภกิจ, 2554, น. 91)

จากการศึกษาข้อเสนอแนะในรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ของโรงเรียนสุนทรวิทยา ประจำปีการศึกษา 2562 (โรงเรียนสุนทรวิทยา, 2562) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) กับผู้ร่วมศึกษา (วันที่ 5 สิงหาคม 2563) พบว่า โรงเรียนควรมีการดำเนินงานให้ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้การประเมินผลการใช้หลักสูตร และนำมาใช้พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษารวมถึงการดำเนินงานนิเทศภายในซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโดยตรง นอกจากนี้ยังพบว่าครูต้องการทำงานร่วมกับผู้อื่นและได้รับการยอมรับด้านความรู้ความสามารถจากเพื่อนร่วมงาน ความไว้วางใจให้รับผิดชอบงานที่มีความสำคัญ ต่อชื่อเสียงของโรงเรียนซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูมีความสุขในการทำงานมากขึ้น

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจ ศึกษาความสัมพันธ์คานิทัศน์ ระหว่างการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารกับความสุขในการทำงานของครู โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้ผลการวิจัย สามารถใช้เป็นสารสนเทศที่จะนำมาปรับปรุงการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่อความสุขในการ ทำงานของครูด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

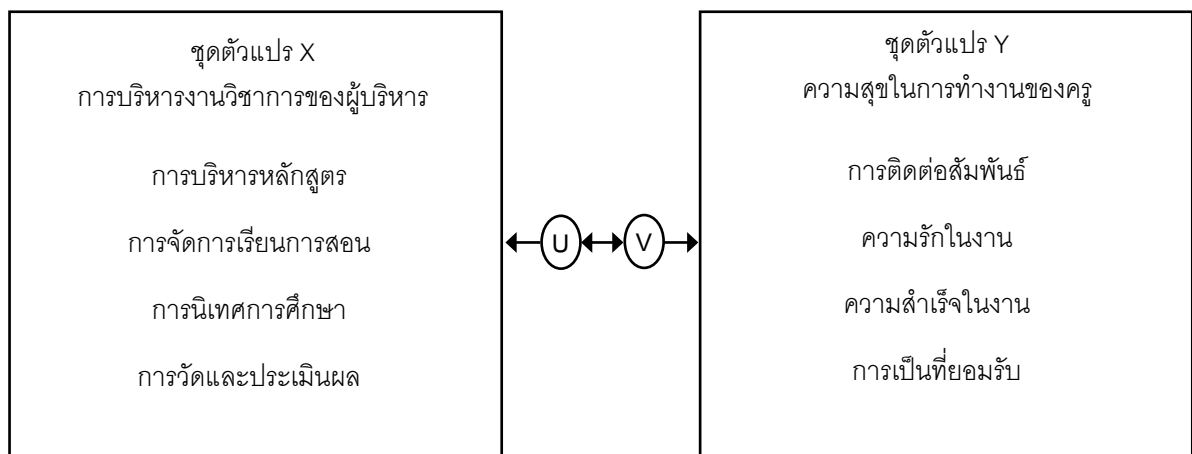
1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารและระดับความสุขในการทำงานของครูโรงเรียน สุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์คานิทัศน์ระหว่างชุด ตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปร ความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัด นครราชสีมา

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์คานิทัศน์กับชุดตัวแปรความสุขใน การทำงานของครู
2. มีตัวแปรอย่างน้อยหนึ่งตัวในชุดตัวแปร การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และชุดตัวแปร ความสุขในการทำงานของครูที่ส่งผลกระทบต่อค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์คานิทัศน์ในแต่ละฟังก์ชัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดที่เกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ จากการสังเคราะห์แนวคิด ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถาบันและนักวิชาการ ต่าง ๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) รุ่งรัชดาพร เวระชาติ (2557) อุทัย บุญประเสริฐ (2557) สรุปได้ 4 ด้าน คือ 1) การบริหาร หลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การนิเทศการศึกษา และ 4) การวัดและประเมินผล ในส่วนของแนวคิดความสุข ในการทำงานผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Manion (2003) ที่ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) การติดต่อสัมพันธ์ 2) ความรัก ในงาน 3) ความสำเร็จในงาน และ 4) การเป็นที่ยอมรับ มาเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ครูโรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 226 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 144 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) การบริหารหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การนิเทศการศึกษา และ 4) การวัดและประเมินผล และตอนที่ 2 ความสุขในการทำงานของครู ประกอบด้วย 1) การติดต่อสัมพันธ์ 2) ความรักในงาน 3) ความสำเร็จในงาน และ 4) การเป็นที่ยอมรับ

2.2 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา และแนวความคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับความสุขในการทำงานของครู เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามจากนั้นสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย จำนวน 50 ข้อ

2.2.2 เสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) แล้วนำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลปรากฏว่าข้อคำถามในแต่ละข้อมี ค่าอยู่ระหว่าง .80-1.00

2.2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูโรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยจับสลากจากกลุ่มที่ไม่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามโดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) ซึ่งแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .629-.923 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .955 โดยด้านการบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .888, .898, .874 และ .844 ตามลำดับ และแบบสอบถามความสุขในการทำงานของครูมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .644-.945 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .968 โดยด้านการติดต่อสัมพันธ์ ความรักในงาน ความสำเร็จในงาน และการเป็นที่ยอมรับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .901, .816, .924 และ .934 ตามลำดับ จากนั้นจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่างที่แจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 8-29 มกราคม 2564 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งได้แบบวัดที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและความสุขในการทำงานของครู วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

4.2 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคัล และค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครูโดยเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใช้แนวทางของ Hinkle, William, and Stephen (2002, p. 118)

ผลการวิจัย

1. ค่าสถิติพื้นฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนสุนนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมาดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และความสุขในการทำงานของครู

ตัวแปร	Min	Max	$\bar{X}$	S.D.	SK	KU	ความหมาย
การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร (X)	2.00	5.00	4.51	.47	-1.58	4.57	มากที่สุด
การบริหารหลักสูตร (X ₁)	2.00	5.00	4.49	.52	-1.34	2.78	มาก
การจัดการเรียนการสอน (X ₂)	2.00	5.00	4.56	.51	-1.56	3.62	มากที่สุด
การนิเทศการศึกษา (X ₃)	2.00	5.00	4.48	.54	-1.18	2.22	มาก
การวัดและประเมินผล (X ₄)	2.00	5.00	4.52	.53	-1.22	2.36	มากที่สุด
ความสุขในการทำงานของครู (Y)	2.97	5.00	4.48	.40	-1.07	1.34	มาก
การติดต่อสัมพันธ์ (Y ₁)	3.00	5.00	4.47	.44	-.85	.68	มาก
ความรักในงาน (Y ₂)	2.86	5.00	4.53	.44	-1.13	1.29	มากที่สุด
ความสำเร็จในงาน (Y ₃)	2.86	5.00	4.54	.46	-1.02	.86	มากที่สุด
การเป็นที่ยอมรับ (Y ₄)	2.88	5.00	4.39	.49	-.67	.07	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสุนนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 และ 4.52 ตามลำดับ ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร และการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.49 และ 4.48 ตามลำดับ ส่วนความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนสุนนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความสำเร็จในงาน และด้านความรักในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และ 4.53 ตามลำดับ ส่วนด้านการติดต่อสัมพันธ์ และการเป็นที่ยอมรับอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และ 4.39 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคัลและค่าน้ำหนักความสำคัญ คาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู ดังแสดงในตารางที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู

ฟังก์ชันคาโนนิคัล	R_c	R_c^2	Λ	χ^2	df	p
1	.506**	.256	.671	76.266	16.000	.000
2	.253	.064	.901	15.161	9.000	.107
3	.155	.024	.962	5.436	4.000	.258
4	.118	.014	.986	3.137	1.000	.163

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู มีฟังก์ชันคาโนนิคัล 4 ฟังก์ชัน โดยฟังก์ชันคาโนนิคัลที่ 1 มีค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัลเท่ากับ .506 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตัวแปรคาโนนิคัลของชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู ในฟังก์ชันคาโนนิคัลที่ 1 มีความแปรปรวนร่วมกัน ร้อยละ 25.6 ($R_c^2 = .256$) สำหรับฟังก์ชันคาโนนิคัลที่ 2-4 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงไม่นำฟังก์ชันคาโนนิคัลที่ 2-4 มาพิจารณา ค่าน้ำหนักความสำคัญ

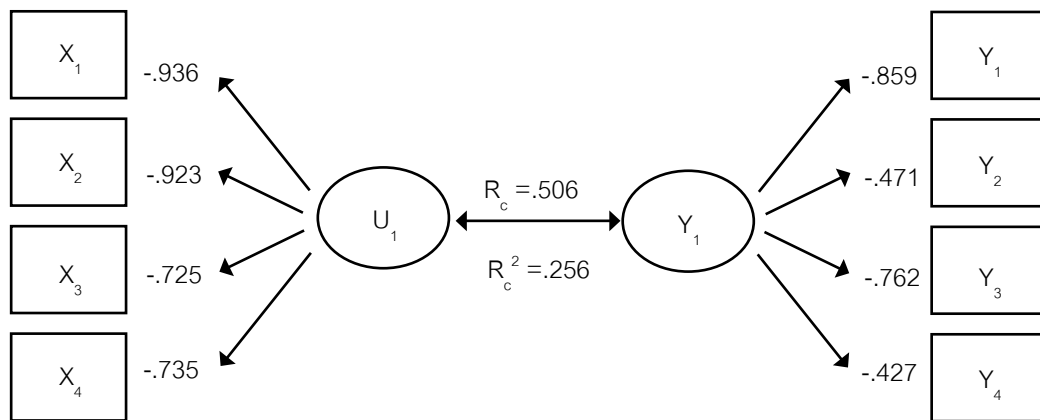
ตารางที่ 3 ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู

ตัวแปร	ฟังก์ชันคาโนนิคัลที่ 1	
	ค่าน้ำหนักความสำคัญคาโนนิคัล	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคัลยกกำลังสอง (%)
การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร (X)		
การบริหารหลักสูตร (X_1)	-.936 ^a	
การจัดการเรียนการสอน (X_2)	-.913 ^a	
การนิเทศการศึกษา (X_3)	-.725 ^a	
การวัดและประเมินผล (X_4)	-.735 ^a	
ความสุขในการทำงานของครู (Y)		25.600
การติดต่อสัมพันธ์ (Y_1)	-.859 ^a	
ความรักในงาน (Y_2)	-.471 ^a	
ความสำเร็จในงาน (Y_3)	-.762 ^a	
การเป็นที่ยอมรับ (Y_4)	-.427 ^a	

^aมากกว่าหรือเท่ากับ .30 เป็นค่าที่มากพอสำหรับการแปลความหมาย (ดุขฎิ โยเหลา, 2561, น. 81)

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญคานินิเคราะห์ระหว่างชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครูในฟังก์ชันคานินิคลที่ 1 มีตัวแปรในชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร 4 ตัวแปร ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญส่งผลต่อตัวแปรคานินิคล (U_1) คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผล มีความสัมพันธ์เชิงบวกทุกด้าน โดยมีค่าเท่ากับ -.936, -.913, -.725 และ -.735 ตามลำดับ และมีตัวแปรในชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู 4 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญส่งผลต่อตัวแปรคานินิคล (V_1) คือ การ

ติดต่อสัมพันธ์ ความสำเร็จในงาน ความรักในงาน และการเป็นที่ยอมรับ มีความสัมพันธ์เชิงบวกทุกด้าน โดยมีค่าเท่ากับ -.859, -.762, -.471 และ -.427 ตามลำดับ ในลักษณะเช่นนี้หมายความว่า ถ้าครูรับรู้ว่าคุณสมบัติการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย จะทำให้ครูมีความสุขในการทำงานทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ในทางกลับกันถ้าครูรับรู้ว่าคุณสมบัติการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก จะทำให้ครูมีความสุขในการทำงานทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งฟังก์ชันคานินิคลที่ 1 นี้สามารถเขียนเป็นแบบแผนความสัมพันธ์ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์คานินิคลระหว่างชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู ฟังก์ชันคานินิคลที่ 1

อภิปรายผล

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนึ่งในกลยุทธ์ของโรงเรียนสุนรรวิทยา คือส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วม และส่งเสริมการตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ (โรงเรียนสุนรรวิทยา, 2563, น. 13) มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน

การศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา และเนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนเป็นงานหลักของงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 4) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับณัฐยานันท์ ทับทอง (2562) ที่ศึกษาพบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

2. ความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือด้านความสำเร็จในงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูโรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา รับรู้ว่าคุณค่าของการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ได้รับโอกาสในการทำงานที่ท้าทายความสามารถ มีอิสระในการที่จะตัดสินใจในการทำงาน สามารถที่จะทำงานนั้น ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ทำงานได้สำเร็จ และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาลอดคล้องกับ Herzberg (1959 อ้างถึงใน ลลิตา ศรีเสาวคนธร, 2554, น. 21-22) ที่กล่าวว่าความสำเร็จในการทำงานของบุคคล คือ การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้น และประสบผลสำเร็จอย่างดี ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อผลงานสำเร็จเขาจะรู้สึกพึงพอใจและปลื้มใจในผลสำเร็จของงาน และสอดคล้องกับ Manion (2003, p. 67) ที่กล่าวว่าความสุขในการทำงาน คือ การรับรู้ว่าได้ปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยได้รับความสำเร็จในการทำงานได้รับมอบหมายให้ทำงานที่ท้าทายให้สำเร็จ มีอิสระในการทำงานเกิดความสุข รู้สึกว่ามีคุณค่าในชีวิต เกิดความภาคภูมิใจในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความก้าวหน้าและทำให้องค์กรเกิดการพัฒนา ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤตชัย สุริยนต์ (2562) ที่พบว่าความสุขในการทำงานของครู ด้านความสำเร็จในงาน อยู่ในระดับมาก

3. สหสัมพันธ์คานานิคัลระหว่างชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู มีฟังก์ชันคานานิคัล 1 ฟังก์ชัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คานานิคัลเท่ากับ .506 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความแปรปรวนร่วมกันร้อยละ 25.6 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าชุดตัวแปรการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีสหสัมพันธ์คานานิคัลกับชุดตัวแปรความสุขในการทำงานของครู แสดงว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน

ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของครูทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในงาน ด้านความสำเร็จในงาน และด้านการเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการที่ครูมีการรับรู้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านใดด้านหนึ่ง หรือโดยรวมย่อมทำให้เกิดความสุขในการทำงานมากขึ้นด้วย โดยจะส่งผลให้ครูรู้สึกผูกพันกับการทำงาน เห็นคุณค่าในการทำหน้าที่รับผิดชอบและให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่เต็มใจทำงานเมื่อได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานเพิ่มขึ้น ทำให้ได้รับการยอมรับด้านความรู้และความสามารถในการทำงานจากเพื่อนร่วมงานและรู้สึกภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้า ซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสุขในการทำงาน กล่าวคือเมื่อครูมีการรับรู้การบริหารงานวิชาการที่ดีแล้ว ย่อมจะมีความกระตือรือร้น มีความอดทน รู้สึกตื่นเต้นและสนุกสนานในการทำงาน เกิดความรักในงาน โดยทำให้รู้สึกว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม และประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของครูในทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนสุนารีวิทยา จึงควรดำเนินการต่อไปในลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหรือเพิ่มการดำเนินงานให้มากขึ้น เพื่อให้ครูรับรู้ถึงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นผลให้ครูมีความสุขในการทำงานเพิ่มขึ้น

1.2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ในด้านการบริหารหลักสูตร โรงเรียนสุนารีวิทยาควรมีการสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น ในด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียน และเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้

ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ในด้านการนิเทศ การศึกษา โรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายใน สถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศ การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และในด้านการวัดและ ประเมินผล โรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ผล การประเมินและหาคุณภาพเครื่องมือวัด และประเมินผล เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ค่านิยมคัล ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและความสุข ในการทำงานของครูในสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น สถาบัน การศึกษาเอกชน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ ความสุขในการทำงานของครู เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก มากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาแยกด้านย่อยของการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารและความสุขในการทำงานของครู แต่ละด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ร.ส.พ.
- _____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤตชัย สุริยนต์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขใน การทำงานของครูกับประสิทธิภาพของโรงเรียนใน เครือสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- จันทราณี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ ในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- จุฑามาศ พิษณุศุภกิจ. (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโรงเรียน นิคมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 1 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย บูรพา).
- ณัฐธยานี ทับทอง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ดุชนีย์ โยเหลา. (2561). เอกสารคำสอนวิชา วป712 สถิติ เพื่อการสื่อสารวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธรร สุทธราชยุทธ. (2553). การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา: หลักการ การประยุกต์ และกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา: นาคศิลป์โฆษณา.
- โรงเรียนสุนนารีวิทยา. (2562). รายงานผลการประเมิน ตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report: SAR) โรงเรียนสุนนารีวิทยา ปีการศึกษา 2562. นครราชสีมา: ผู้แต่ง.
- _____. (2563). คู่มือนักเรียนและผู้ปกครองโรงเรียน สุนนารีวิทยา ปีการศึกษา 2563. นครราชสีมา: ผู้แต่ง.

- ลลิตา ศรีเสาวคนธร. (2554). *การศึกษาค้นคว้าความสุขในการทำงานของพนักงาน บริษัท เบลโซน้า โพลีเมอริกส์ลิมิเต็ด (ประเทศไทย) (วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).*
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2554). *คู่มือการบริหารงานวิชาการ 2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา.*
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2557). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพฯ: เอสดีเพรส.*
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper & Row.
- Gavin, H. J. & Mason, O. R. (2004). The value of happiness in the workplace. *Journal of Organizational Dynamic*, 33(4), pp. 379-392.
- Hinkle, D. E, William, W. & Stephen, G. J. (2002). *Applied statistics for the behavior sciences* (5th ed.). New York: Houghton Mifflin.
- Krejcie, R. V. & Morgan D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Lyubomirsky, S., Sheldon, K. M. & Schkade, D. (2005). Pursuing happiness: The architecture of sustainable change. *Review of General Psychology*, 9(2), pp. 111-131.
- Manion, J. (2003). Joy at work: Creating a positive workplace. *Nursing Administration*, 33(12), pp. 652-655.
- Oswald, A. J., Proto, E. & Sgroi, D. (2015) Happiness and productivity. *Journal of Labor Economics*, 33(4), pp. 789-822.
- Zelenski, J., Murphy, S. & Jenkins, D. (2008). The Happy-Productive Worker Thesis Revisited. *Journal of Happiness Studies*, 9(4), pp. 521-537.